

Nr 230.

Av herr **Lundell**, *angående inställande av förarbetet på nytt förslag om krigskonjunkturskatt m. m.*

Av statsverkspropositionens inkomstdel framgår att chefen för finansdepartementet har för avsikt att framlägga förslag om krigskonjunkturskatt även för inkomster intjänade under år 1941 eller motsvarande beskattningsår. Å andra sidan är det bekant att mot slutet av föregående år av finansdepartementet tillkallades sakkunniga för utredning angående den tekniska utformningen av en lagstiftning om begränsning av vinstutdelning i aktiebolag (riksdagsberättelsen I Fi: 31).

Det är tydligt att krigskonjunkturskatten och en ev. lag om utdelningsbegränsning väsentligen skulle ha sammanfallande syften. Båda skulle vara avsedda att hindra att vissa samhällsmedborgare höja sin levnadsstandard genom krigskonjunkturbetonade förtjänster under det att åtskilliga andra medborgare i samband med krigsomständigheterna få sin levnadsstandard sänkt. Att krigskonjunkturskatten huvudsakligen är baserad på sådana sociala eller moraliska motiv framgår tydligt av uttalanden och omständigheter i samband med dess införande. Vid sidan av dessa skäl träda de statsfinansiella fullkomligt i bakgrunden.

Det ligger under dessa förhållanden nära till hands att föreslå, icke att krigskonjunkturskatten dubbleras genom en lag om utdelningsbegränsning, utan att den ersättes av en sådan. En sådan lag om utdelningsbegränsning borde vara inriktad ungefär så som följer: utdelningen bör icke i procent av aktiekapitalet få överstiga den högsta utdelning, som beslutats på bolagsstämma vid disposition av vinst från någotdera av jämförelseåren 1937 eller 1938 eller motsvarande förvaltningsår. Om beslutad utdelning icke vid någondera av dessa bolagsstämmor uppgått till 6 procent, bör utdelning av 6 procent ändå medgivas. Därest penningvärdet avsevärt faller under jämförelseårens penningvärde, må utdelningsökning medgivas i sådan utsträckning, att aktieägare kompenseras för detta värdefall i samma utsträckning som, vid tid då bolagsstämma hålles, är gällande för statstjänstemän och för avtalsreglerade arbetarelöner. Där särskilda skäl därtill äro, må utdelningsberättigat aktiekapital under lagens giltighetstid utom genom kontant inbetalning även kunna ökas genom överförande dit av fondmedel, som realiter voro i arbete redan under jämförelseåren. Giltighet förslagsvis 3 år, de beskattningsår som skola taxeras 1942, 1943 och 1944.

De nationalekonomiska fördelarna av att få krigskonjunkturskatten avlöst genom en sådan lag om utdelningsbegränsning, som ovan skisserats, äro mycket stora. Såsom undertecknad motionär vid behandlingen av hittills be-

slutade lagar om krigskonjunkturskatt utförligt framhållit, leder den beslutade utformningen av skatten till hämmande av företagsamheten både i vad rör redan arbetande företag och i fråga om startandet av nya sådana för nya uppgifter. Produktionen av nyttigheter blir alltså mindre än vad den annars kunde ha blivit. Å andra sidan föranledas framgångsrika företag att besluta om sådana utgifter till inköp och reparationer m. m., som genast taxeringsmässigt få avskrivnas, men som icke äro i egentlig mening vare sig affärsmässigt försvarliga eller nationalekonomiskt önskvärda. Hellre än att av en intjänad överskjutande inkomst ge staten 90 procent och ha 10 procent kvar gör man en utgift, som dock kan anses tillföra bolaget ett värde av 30 procent eller 40 procent av sitt belopp. — Vid en lag om utdelningsbegränsning i stället för krigskonjunkturskatt finnes ingen anledning vare sig att bromsa produktionen för att hålla tillbaka inkomsterna eller att besluta mindre affärsmässiga åtgärder för att öka utgifterna. Alla överskott, som ej åtginge till den begränsade utdelningen, komme då att användas inom företaget eller till investering i nya företag på det affärsmässigt mest lämpliga sättet. Det är god sannolikhet för att vad som vore affärsmässigt lämpligt också visade sig vara nationalekonomiskt önskvärt.

Det bör även framhållas att ett avlösande av krigskonjunkturskatten, på sätt här föreslagits, skulle giva företagen helt andra möjligheter att konsolidera sin ställning för att med framgång kunna rida ut de svårigheter, som äro att vänta när krigsförhållandena en gång skola avvecklas.

En sådan avlösning av krigskonjunkturskatten skulle också medföra, att företagsledningen på ett helt annat sätt kunde gå in för sina produktiva uppgifter och icke behövde sysselsätta vare sig sig själva eller företagets tjänstemän med allehanda beräkningar och åtgärder för att undvika och kringgå detta katastrofala skattehot. Vad ett frigörande från denna skatteform skulle betyda för alla våra skattemyndigheter behöver jag ej här utveckla.

Ser man till den statsfinansiella sidan av avlösningen, måste man först uppmärksamma, att krigskonjunkturskatten innehåller ett starkt incitament till utplånande av sig själv därigenom att varje företagare söker att genom diverse åtgärder undgå att drabbas av denna skatt. Under denna sin strävan är det ofrånkomligt, att företagarens åtgöranden minskar det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet betydligt under vad det annars hade blivit. Det kan icke råda något tvivel om att vad som bortfaller i krigskonjunkturskatt, om den avlöses, fullt ut, och mera än så, kommer att flyta in genom ökad avkastning av övriga skatteformer.

Vad här föreslagits om avlösning av krigskonjunkturskatten gäller egentligen aktiebolagen. I fråga om fysiska personer låter det sig knappast göra att genom lagbud på något motsvarande sätt begränsa deras uttag från av dem driven rörelse, jordbruk, skogsbruk eller annan fastighet. I fråga om fysiska personer innebär förslaget därför endast ett rent avskaffande av

krigskonjunkturskatten. Skadorna av skatten äro analoga med de för aktiebolagen, och skattens avkastning är mycket obetydlig. Det har i viss utsträckning ansetts, att krigskonjunkturskatten skulle motverka prisstegringar. Såsom illustration härtill kan anföras att i Sociala meddelandens senaste statistik över livsmedelspriser (omkring första oktober 1941) finnes *barrved*, osågad, noterad pr kubikmeter till kr. 9: 50 i Vilhelmina och kr. 23: 60 i Göteborg. Härvid är rotnettot för skogsägaren på åtskilliga håll lika obefintlig som före kriget; på andra håll där rotnettot stigit, emedan avsättningen är lättare, där stoppar avverkningen, så snart skogsägaren uppnått det från krigskonjunkturskatt fria beloppet av 3,000: — kr.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville föreslå inställande av förarbetet på nytt förslag om krigskonjunkturskatt och framläggande i stället för riksdagen av ett förslag om utdelningsbegränsning för aktiebolag med denna huvudsakliga utformning, som ovan angivits.

Stockholm den 24 januari 1942.

T. V. Lundell.
